

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa B. K.
przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w Z.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 4 lutego 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego
w Zielonej Górze z dnia 20 grudnia 2024 r., sygn. akt IV Pa 185/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 20 grudnia 2024 r., IV Pa 185/24, po rozpoznaniu sprawy z powództwa B. K. przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w Zielonej Górze, o odprawę pieniężną, oddalił apelację strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z 19 czerwca 2024 r., IV P 207/24, zasądzającego na rzecz powoda kwotę 26.651,70 zł tytułem odprawy.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył pozwany zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskie w całości. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że w sprawie ujawniła się potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a to art. 165 ust. 2

ustawy o Służbie Cywilnej, przy czym rozbieżności wywołuje zagadnienie czy poprzedzona uchwałą Sądu Najwyższego z 6 lutego 2024 r., III PZP 2/23, niejednolitość orzecnictwa w sprawach o odprawę pieniężną stanowi wyjątkową okoliczność w rozumieniu art. 165 ust. 2 ustawy o Służbie Cywilnej (i jego odpowiednika art. 252 ust. 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej), usprawiedliwiającą nieuwzględnienie terminu przedawnienia roszczenia, przy czym: twierdząco na to pytanie (nie uwzględniając przedawnienia roszczenia) odpowiedział Sąd II instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (oraz w wyrokach z: 20 grudnia 2024 r., IV Pa 188/24, 2 grudnia 2024 r., IV Pa 184/24 oraz z 28 listopada 2024 r., IV Pa 177/24), jak również Sąd Okręgowy w Gdańsku w wyroku z 20 grudnia 2024 r., VII Pa 117/24, Sąd Okręgowy w Szczecinie z 17 października 2024 r., VI Pa 39/24, LEX nr 3819255); negatywnie zaś kwestię tę rozstrzygnął (oddalając przedawnione roszczenia) Sąd Okręgowy w Częstochowie w wyroku z 16 kwietnia 2024 r., IV Pa 6/24, Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w wyroku z 16 grudnia 2024 r., VI Pa 93/24, Sąd Okręgowy w Białymstoku w wyrokach z 24 września 2024 r., V Pa 29/24, z 10 lipca 2024 r., V Pa 28/24 oraz z 30 października 2024 r., V Pa 51/24. Skarżący wskazał, że kwestia podmiotu uprawnionego do nieuwzględnienia upływu terminu przedawnienia, przy czym według jednej linii orzecniczej, opartej na wykładni językowej art. 165 ust. 2 ustawy o Służbie Cywilnej (oraz stanowiącego jego odpowiednik art. 252 ust. 2 u KAS), jest do tego uprawniony wyłącznie kierownik jednostki organizacyjnej, w której służba była pełniona; według linii konkurencyjnej, uprawnienie to przysługuje również sądowi powszechnemu. Ten problem prawny zdaniem Skarżącego dostrzeżono, lecz nie rozstrzygnięto w nauce prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Z kolei zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymagania konstrukcyjne tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że istnieje przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W niniejszej sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, które wywołują istotne rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Zauważyć trzeba, że odwołanie się do przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, Legalis nr 127030; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, Legalis nr 2701754 i z 9 września 2022 r., I CSK 1494/22, Legalis nr 2741242). Stronę skarżącą obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej, wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112 i z 29 września 2022 r. I CSK 3496/22, Legalis nr 2790349).

W rozpoznawanej sprawie, podobnie jak w podobnych sprawach już rozpoznanych już przez Sąd Najwyższy (np. postanowienia Sądu Najwyższego z

17 grudnia 2025 r., III PSK 22/24, oraz z 1 kwietnia 2025 r., III PSK 65/24), wątpliwości skarżącego dotyczyły wykładni przepisów art. 163 ust. 4 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1799 ze zm.) oraz art. 170 ust. 3 i 4 ustawy z 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1948). Należy zatem zwrócić uwagę, że Sąd Najwyższy zajął się już rozstrzygnięciem rozbieżności w orzecznictwie, które występowały w tym przedmiocie. Wcześniej, 6 lutego 2024 r. podjęta została przez Sąd Najwyższy uchwała (III PZP 2/23, OSNP 2024 Nr 7, poz. 69, str. 18), zgodnie z którą funkcjonariuszowi służby celnej, który w świetle art. 165 ust. 3 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, stał się funkcjonariuszem Służby Celno-Skarbowej, pełniącym służbę w jednostkach Krajowej Administracji Skarbowej i który następnie przyjął propozycję, o jakiej mowa w art. 165 ust. 7 tej ustawy, określającą nowe warunki zatrudnienia, na podstawie umowy o pracę, stając się zgodnie z art. 171 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy pracownikiem zatrudnionym w Krajowej Administracji Skarbowej, na podstawie umowy o pracę, przysługuje - w związku z zakończeniem służby - prawo do odprawy pieniężnej (art. 163 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, w związku ze stosowanym odpowiednio art. 170 ust. 1, 3 i 4 Przepisów wprowadzających ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej).

W ocenie Sądu Najwyższego, podstawa do przyjęcia poglądu o przysługiwaniu odprawy w takiej sytuacji wynika z prokonstytucyjnej wykładni przepisów ustawowych, uwzględniającej zasadę równości wobec prawa i równego traktowania przez władze publiczne. Sąd Najwyższy stanął zatem na stanowisku, zgodnie z którym, mimo że prawo do odprawy nie wynika wprost z art. 170 ust. 1 p.w.KAS, konieczne jest odstępianie od jego wykładni językowej na rzecz wykładni funkcjonalnej i systemowej. Taka możliwość wynika z analizy orzeczeń Sądu Najwyższego, w których podkreśla się trafnie, że odejście od wyników wykładni językowej jest uzasadnione wtedy, gdy prowadzi ona do absurdu albo do rażąco niesprawiedliwych lub irracjonalnych konsekwencji lub gdy zachodzi sprzeczność jej wyników z podstawowymi założeniami systemu prawnego, albo niemożność jej akceptacji, ze względów moralnych lub społecznych. Zdaniem Sądu

Najwyższego, odprawa w służbach mundurowych ma charakter gratyfikacji za wieloletnią służbę dla Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to dodatkowym uzasadnieniem dla jej wypłaty osobie, która w sposób niezawiniony i wbrew swojej woli służbę tę kończy. W przypadku funkcjonariusza, którego służba na skutek przyjęcia zaproponowanych warunków zatrudnienia na stanowisku w ramach korpusu służby cywilnej uległa zakończeniu i który utracił szereg uprawnień składających się na tzw. "prawo do munduru", konieczne jest zrekompensowanie mu dotychczasowych szczególnych warunków służby związanych z pracą w formacji mundurowej. Dlatego, uzasadnione jest odstąpienie od rezultatów wykładni gramatycznej, zwłaszcza biorąc pod uwagę konstytucyjną zasadę równości w zakresie ochrony praw majątkowych. Sąd Najwyższy wskazał, że art. 64 ust. 2 Konstytucji RP jest uznaną w orzecznictwie Sądu Najwyższego podstawą uzasadniającą przyznanie świadczenia funkcjonariuszom (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2006 r., III PZP 1/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 227).

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem, że skoro funkcjonariusz nawiązuje stosunek pracy w ramach Krajowej Administracji Skarbowej, to jego sytuacja jest jakościowo lepsza od sytuacji funkcjonariusza, który odrzucił przedstawioną mu propozycję. Sytuacja tych dwóch funkcjonariuszy jest analogiczna w zakresie wygaśnięcia stosunku służbowego, zarówno jeden, jak i drugi tracą swój status funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej, a w konsekwencji związane z nim przywileje (jak również obowiązki).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[a.ł.]